



UUSI ULKOSUHDEHALLINTO VOISI TERÄVÖITTÄÄ EU:N ULKOPOLITIIKKA

Yhteenveto Ulkopoliittisen instituutin Briefing Paperista numero 57

Lissabonin sopimus määritteli Euroopan uuden ulkosuhdehallinnon rakenteet vain pääpiirteissään ja jätti keskeiset sisältökysymykset myöhemmin neuvoteltaviksi. Neuvottelut ovatkin osoittautuneet vaikeiksi. Ulkosuhdehallinnon muoto ja toimivaltasuhteet vaikuttavat merkittävästi siihen, kuinka paljon vaikutusvaltaa eri toimijoilla tulee jatkossa olemaan EU:n ulkopolitiikassa.

Jäsenmaiden muodostamassa neuvostossa ristiriitoja aiheuttavat jäsenmaiden erilaiset intressit vaikka kaikki haluavatkin toimivan ja tehokkaan ulkosuhdehallinnon. Edelleen kiistellään siitä, tekeekö päätöksiä ensisijaisesti komissio vai jäsenvaltiot keskenään.

Komissio on pyrkinyt varmistamaan vaikutusvaltansa säilymisen järjestäytymällä uudelleen. Muun muassa EU:n uudelle ”ulkoministerille” Catherine Ashtonille tulevasta salkusta on siirretty pois taloudellista valtaa muille komissaareille. Euroopan parlamentti puolestaan on keskittynyt painottamaan demokraattisia valvontaoikeuksiaan ja asettunut puolustamaan rooliaan myös ulkopoliittisessa päätöksenteossa.

Vähemmälle huomiolle on jäänyt se, ettei tämän kamppailun lopputulos määrittele vain instituutioiden ja jäsenvaltioiden välistä tasapainoa Brysselissä, vaan myös eurooppalaisen diplomatian suuntaa ja luonnetta.

On mahdollista, että uusi ulkosuhdehallinto terävöittää EU:n ulkopolitiikkaa, etenkin siinä tapauksessa, että jäsenvaltioiden rooli päätöksenteossa kasvaa. Tämä saattaisi tehdä EU:n kansainvälisestä toiminnasta nopeampaa ja päättäväisempää, mutta myös myötävaikuttaa EU:n kansainvälisen roolin muuttumiseen vähemmän normatiiviseksi ja enemmän etujaan ajavaksi.

EU:n kyky toimia yhtenäisesti kansainvälisissä suhteissa tulee jatkossakin riippumaan siitä kykenevätkö jäsenvaltiot muodostamaan yhteisiä kantoja. Ulkosuhdehallinto voi edistää merkittävästi entistä yhtenäisempää eurooppalaista ulkopolitiikkaa, tai siitä voi tulla kansallisten intressien taistelutanner.